

Realkompetencevurdering på produktionsskolen - et godt redskab til det målrettede elevforløb

Realkompetencevurdering og dokumentation er kommet for at blive
Formålet med realkompetencevurdering er at værdsætte og dokumentere det man
reelt kan - til forskel fra det man har eksamensbevis på.

Af Kim Kabat og Finn Rosenløv

Tag for eksempel tømreren der har arbejdet som produktionsskolelærer i 5 år. Han har ud over sin dokumenterede uddannelse som tømrer oparbejdet kompetencer inden for det pædagogiske domæne. Disse kompetencer bliver dokumenteret via en realkompetencevurdering.

Realkompetencevurdering er et af undervisningsministeriets store indsatsområder; bl.a. er erhvervsskolerne i fuld gang med at udvikle metoder til realkompetencevurdering (se f.eks. www.realkompetence.net). Uanset om man stiller sig positivt eller kritisk over for realkompetencevurdering, er det kommet for at blive. Det der stadig står åbent, er hvordan det kommer til at se ud.

HVAD ER REALKOMPETENCEVURDERING I PRODUKTIONSSKOLEN?

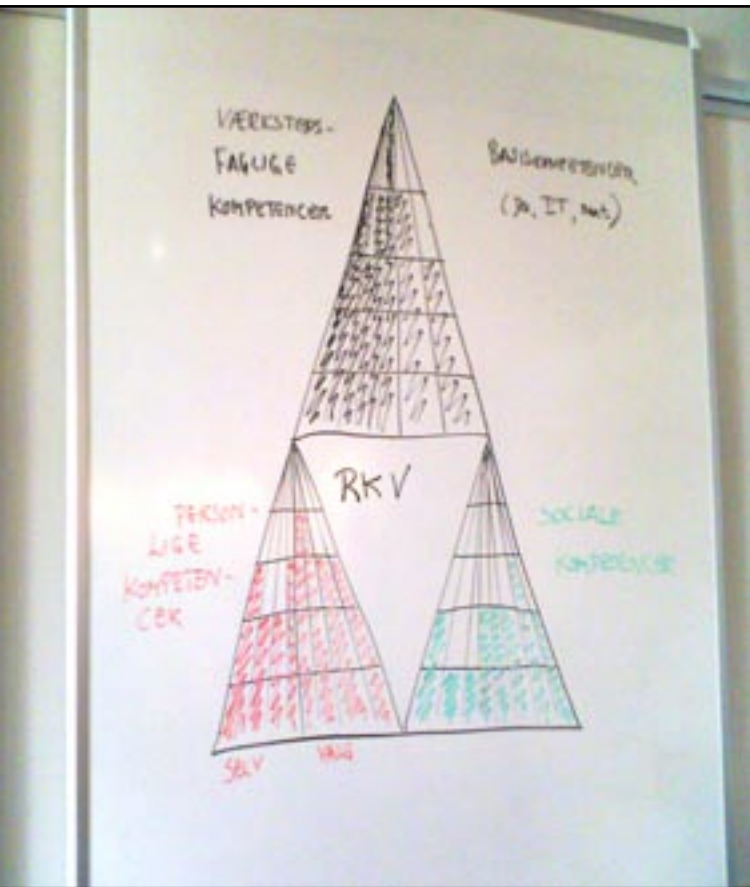
Ifølge indholds bekendtgørelsen skal produktionsskolen udvikle elevernes faglige, sociale og personlige kompetencer. Desuden skal produktionsskolen i forløbsplanen redegøre for hvad eleven skal lære og hvordan. For at kunne gøre dette kvalificeret må man nødvendigvis vide hvad eleven kan – og hvad han har brug for at lære. Det er her realkompetencevurdering kommer ind i billedet. Værkstedslæreren har altid vurderet nye elever mere eller mindre bevidst. I praksis spænder vurderingen

Aalborg, Randers, Odense og København produktionsskoler modtog i 2005 socialfondsmidler til udvikling af en IKT-baseret værktøjskasse til realkompetencevurdering (RKV).

I samarbejde med 17 testskoler landet over arbejdes der på at udfærdige en række rkv-redskaber som stilles til rådighed for alle landets produktionsskoler.

I efteråret videreudvikles redskaberne på baggrund af tilbagemeldingerne fra testskolerne. Den endelige værktøjskasse foreligger sidst på året.

Følg projektets resultater løbende på www.realkomp.dk eller kontakt projektleder Finn Rosenløv, Randers Produktionshøjskole på 87104282

fra vage fornemmelser til systematiske vurderinger ude på skolerne. Realkompetencevurdering er en kvalitets-sikring af disse vurderinger, med to vigtige forbedringer. For det første bliver lærerens vurderinger gjort eksplisitte, og for det andet indgår eleven aktivt i en realkompetencevurdering.

Det er her vigtigt at påpege, at når vi taler om realkompetencevurdering i produktionsskolen, taler vi om den vurdering, der foretages ved starten på et forløb. Det vi giver eleverne med sig ved udskrivelse, er derimod dokumentation på lærte kompetencer, der kan indgå i en realkompetencevurdering ved start på en erhvervsuddannelse.

En anden vigtig pointe er, at realkompetencevurderingen på en produktionsskole er afgrænset til vurdering af hvad eleven kan i forhold til de krav der stilles til at bidrage kvalificeret til opgaveløsningen. Altså hvad eleven kan, i forhold til det han skal kunne på værkstedet. Samtidig bliver man automatisk skarpere på hvad eleven

Der skal mange skitser og udkast til, når indholdet er SÅ vanskeligt”.

endnu ikke kan, men skal kunne – hvilket skaber grundlag for en præcis og målrettet forløbsplan.

Produktionsskolens centrale virkemidler er autentisk produktion og opgaveløsning. Samt gode relationer mellem lærer og elever, noget som giver tryghed og trivsel. En elev lærer at indgå i et forpligtende arbejdsfællesskab ved deltagelse i værkstedsarbejdet over tid. Det er herigennem hun udvikler sine faglige, sociale og personlige kompetencer under støtte og vejledning fra læreren og gamle elever som sine mentorer.

Det er derfor en realkompetencevurdering på produktionsskolen, skal rettes imod det eleven kan på det konkrete værksted.

Generelt kan vi sige at eleven bliver altså vurderet på sine kompetencer til at indgå i et (konkret) forpligtende arbejdsfællesskab. Eleven kan sikkert mange andre ting og vil sikkert lære meget andet, men det er det, som er essensen – det som produktionsskolen skal sikre sig at de får med sig i en uddannelses- og arbejdssammenhæng. Det er det vi ser som produktionsskolesektorens kerneydelse i forhold til målgruppens muligheder for få fodfæste i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet. Vi definerer derfor de faglige, sociale og personlige kompetencer ud fra en værkstedssammenhæng.

Faglige kompetencer:

Er her afgrænset til de tekniske og generelle faglige kvalifikationer samt de basiskvalifikationer (dansk, regning, IKT) som indgår i at bidrage til opgaveløsningen på værkstedet.

Sociale kompetencer:

At kunne balancere mellem egne behov, andres og fællesskabets behov på en hensigtsmæssig måde. Samt at tage aktiv del i fællesskabet med henblik på at pleje såvel fællesskabets som egne interesser.

Personlige kompetencer:

At kunne træffe gennemtænkte og ”gennemføjte” valg i forbindelse med værkstedsarbejdet og de relationer man indgår i arbejdsfællesskabet.

DE PERSONLIGE KOMPETENCER – BØVLEDE, MEN UUNDVÆRLIGE

Det har vist sig vanskeligt at arbejde med udvikling af redskaber til realkompetencevurdering af personlige kompetencer.

En vigtig milepæl i vores arbejde med udvikling af redskaber til realkompetencevurdering af personlige kompetencer blev netop "opdagelsen" af grænsen for hvad der er relevant i værkstedssammenhæng.

Det viste sig at være bestemt af grænsen mellem den arbejds-personlige udvikling og den privat-personlige udvikling – hvor den sidste falder udenfor.

Vi har opdelt de personlige kompetencer i henholdsvis valg- og selvkompetence, hvor valgkompetence er evnen til at vælge på baggrund af en refleksion over situationen og den værkstedskontekst man indgår i og en selvrefleksion over eget bidrag heri. Altså, så at sige se sig selv, situationen og konteksten udefra.

I værkstedet er selvkompetencen at eleven håndterer sine følelser, fastholder personlige grænser på en konstruktiv måde samt føler tilstrækkeligt selvværd til at indtræde og bidrage aktivt til arbejdsfællesskabet.

Trods alt bøvlet med udviklingen af rkv-redskaber til vurdering af de personlige kompetencer, er det vores opfattelse, at der ingen vej er udenom. Vores kontakter fra erhvervsskolerne melder klart ud, at det i høj grad er manglende personlige kompetencer, som præger frafaldstruede elever på landets erhvervsskoler. Samtidig med at produktionsskolelærere fra hele landet i stigende grad oplever, at elevgruppen bliver mindre ressourcestærk, når det drejer sig om sociale og personlige kompetencer. Derfor må vi ikke lade os falde for fristen til at undertone de personlige kompetencer. Vi skal i stedet - i samarbejde med eleven - give os selv mulighed for, at blive endnu bedre til at støtte eleven i at træffe kvalificerede valg baseret på selvværd, selvforståelse og velafbalancerede følelser.

REALKOMPETENCEVURDERING – FOR HVIS SKYLD?

Det er først og fremmest for at styrke elevens muligheder for læring og senere muligheder i uddannelsessystemet/arbejdslivet at man skal realkompetencevurdere. Eleven skal deltage aktivt og på lige fod i en realkompetencevurdering. Han skal have mulighed for at blive

mere bevidst omkring egne kompetencer – og om hvilke kompetencer produktionsskolen kan støtte en udvikling af. Realkompetencevurdering styrker optimalt set både elevens udviklingsbestræbelser og lærerens bestræbelser på at støtte elevens kompetenceudvikling. At eleven i dag har højst ét år på produktionsskolen, gør det endnu mere vigtigt at forløbet bliver målrettet og kompetenceudviklende. Vi skylder eleverne at gøre vores bedste. Og det betyder bl.a. at vi, sammen med eleven, danner os et overblik over elevens styrkesider og udviklingsbehov i forbindelse med handlingsplanen. Den bedste måde hertil er, efter vores overbevisning, en god og pålidelig realkompetencevurdering i begyndelsen af et produktionsskoleforløb.

Rådgivende Psykolog

Kim Kabat

HVAD BETYDER DET FOR PRODUKTIONSSKOLLERNE?

Mange produktionsskoler har erfaringer med pædagogisk udvikling. Der er blevet eksperimenteret og udviklet over det ganske land. Når vi ser i bakspejlet, er det desværre kun de skoler, der har haft ressourcer til en længevarende målrettet indsats, som har formået at implementere udviklingsindsatsen i den daglige praksis. En indsats er først implementeret, når man på hele skolen arbejder på en anden og mere kvalificeret måde end før. I alt for mange tilfælde har vi set at man efterfølgende gør som man plejer. At det nye tiltag løber ud i sandet så snart det bliver hverdag igen.

Udvikling og implementering af realkompetencevurdering og dokumentation kræver en længevarende indsatsplan, gerne rækkende over to-tre år før skolen har indkørt nye rutiner og arbejdsformer.

I nogle tilfælde kræver implementeringen kompeten-

ceudvikling af skolens ledelse og personale. Især i forbindelse med de øgede krav om dokumentation vil der være behov for nye kompetencer på produktionsskolen. At arbejde struktureret med dokumentation (realkompetencevurdering kan i denne forbindelse betragtes som en kvalitetsdokumentation) er både uvant og vanskeligt for de fleste. Produktionsskolernes folkeoplysende afsæt med det levende ord og fleksible projektorganisering er i denne sammenhæng ikke befordrende for indførselen af dokumentation af sin praksis. Der er en verden til forskel på at *udføre* pædagogisk arbejde og *dokumentere* eget pædagogiske arbejde.

Set i dette lys er det vigtigt at produktionsskolerne trækker på de mange og gode ressourcer og erfaringer inden for egne rækker. At der læres af de skoler som faktisk har gode erfaringer med både udvikling og succesfuld implementering.

Indførsel af realkompetencevurdering på skolen betyder, at der er noget man skal stoppe med at gøre, og andet man skal gøre på nye måder. Der må ikke være tale om at gøre mere, men om at gøre noget andet eller det samme på nye måder.

Projektleder
Finn Rosenløv,
Randers Produktionshøjskole

Det er vores erfaring at de rkv-redskaber som udvikles, skal være så præcise, anvendelige og overskuelige som muligt. At der udvikles en enkel og pålidelig dokumentation, som rummer det nødvendige og som det er realistisk at implementere.

Det er desuden vores erfaring fra bl.a. Best Practice projekterne at mange mindre skoler ikke har de nødvendige ressourcer til sådanne omstillingsprojekter. Derfor er det afgørende at de indgår i partnerskaber og trækker på samme hammel – det er en udfordring på sektorniveau.